



Nro. 35.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY  
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indult Béteből, Kedden Aprilis 30-ik napján, 1851-estik  
estendőben, University Library Cluj

*B é t s.*

**F**elséges Urunk e' hónap 27-dikén (szombaton) reggel a' F. Familiának Alsó Austriában lévő némely jóságaira, Felséges Asszonyunk pedig Brünne, a' testvérenék Ferdinánd Királyi Fő Hertzegnék látogatására, elútaztak. Mint hallatik a' Felséges Urunk útja valami 8 vagy 10 napokig, és a' Felséges Asszonyunké is ugyan addig fog tartani.

Az itt lévő Univerzitásbéli igen szép hírvé és érdemű Professor *Watteroth* úr, a' Politikai Tudományok tanítója, a' Febr. 20-dikán kijött Finantziai Pátensre nézve egy munkát készítvén, ilyen czim alatt: *Vorlesungen über Papiergeld und Banknoten in Beziehung auf das Finanzpatent*,

M m

és annak egy nyomtatványát *Reiner* ő Cs. Fő Hertzegségének is megküldvén, igen betses megdicsérelve levelet vett ő Cs. Fő Hertzegségétől. Hasonló levél által nyilatkoztatta ki *Károly* ő Cs. Fő Hertzegsége is a' Professor úrnak ezen tudós és épületes munkájával való meglegedését. — Azt a' 350 Forintokból álló honoráriumot, mellyet Kupfer és Wimmer könyvnyomtató urak a' Professor úrnak adtak, ő a' jól tévő fő nemesi aszszonyságok Társaságának ajánlotta és adta által, hogy azzal is valami jót tegyenek.

*Robertson* Professor urat, a' ki, mint közlelbbi levelünkben irtuk, *Klosterneuburg* mellett botsátkozott-le hajótskájával a' levegőből a' földre, az oda való Polgármester és a' kerület' Orvos Doktora nagy tisztelettel fogadván, a' városba békisérték. A' város Polgári Diplomával kedveskedett néki. *Robertson* úr maga most 39 dikszer, a' felesége leg először, tették ezen levegői utat. Maga *Robertson* úr ennekelötte 6 esztendővel Bétsben járván, akkor az úgy nevezett *para-schüttel* (esés ellen való alkotmánnyal) tett próbát a' práterben ugyan azon helyen. Az ő mostani felevezéseknek megnézésire öszszegyülekezett sok ezer emberek között a' Cs. K. Fő Hertzegek is jelen voltak *Albert K. Hertzeggel* egyetemben. A' *Klosterneuburgi* Polgármester protokolumba iratván ezen levegői hajózás' historiáját, azután az útasoknak a' maga házánál jó vatsorát adott, a' kik onnét még azon éjjeli két órára már Bétsbe vissza jöttek volt.

#### *Magyar Ország.*

*Kanárom* April. 14-kén. Tégnap mint a' Husvétj. sz. innepnapot megelőző estve, nagy aj-

tatossággal tartatott itt mind a' Német mind a' Magyar Parochiális szentegyházakban a' feltámadásnak innepe. Az itt lévő Német Polgári formaruhás sereg' Kompaniája nagy pompával és harsogó muzsikával megjelenvén, fényesebbé tette ezt a' magában is nagy ceremoniával innepelődött estvét. Felségesítették a' Proccessiót az ablakoknak megvilágosittatása és a' számos fáklyák világa is. Ma, u. m. husvét napján a' nem egyesült Görög közönség is épületes buzgósággal innepelte ezen nagy és nevezetes történetnek emlekezetét, melynek alkalmatosságával a' tisztelettel említett Kompánia ismét nagy pompával megjelenvén, az istentiszteletet négy rendbéli Salve lövés által ditsőségesítette.

#### *Török Birodalom.*

A' Páncsovai leg újabb levelek szerént, bizonyos útzok, a' kik az Oroszok által elfoglaltatva lévő földekről érkeztek oda, azt beszélleték ott, hogy Oláh országban, Moldovában, és Bessarábiában az az új hír kezdett volna szárnyálni, hogy ezen tartományok nem fognának az Oroszok birtokában maradni, hanem mind ezek a' Duna' bal partja felől lévő vidékek más Hatalmasságnak kezére fognának kerülni; és hogy más felől a' Fényes Porta is azzal a' reménységgel kezdené magát biztatni, hogy még Serbiát megtarthatja, és Krimiát is vissza kaphatja. — Mi ezt közönséges levelekben olvassuk, Legyen-e a' hírnek valami fundamentoma? az idő meg fog réá tanítani.

#### *Spanyol és Portugallia Országok.*

A' 32-dik számú M. Kurir 465-dik és 466-dik lapjain egy Anglus tudósítást adtunk ki a' Pári-

si Monitör által arra tétetett jegyzésekkel egyetemben: 'Az Anglusok azt erősítették ezen tudósításban', hogy ők Kadix mellett a' Frantziákon fényes győzedelmet vettek. Ugyan ezen verkedésről most már a' Monitör maga is hivatal-szerént való tudósítást adott-ki. A' tudósítást a' Bellunói Hertzeg Marschal *Victor* a' Kadixot ostromló Frantzia sereg' vezére küldötte a' Neufchateli Hertzeghez. A' kik vóltaképpen akarnak ítélni a' dologról, szükség, hogy mind az Anglus mind a' Frantzia tudósítást megolvassák és összehasonlittsák. A' Frantzia tudósítás summá-san így következik: —

„Uram! Egész Februáriusban nagy mozgásokat vettünk eszünkbe a' Kadixi öbölben. Az Anglusok bizonyosan már régen készültek ehez az expeditzióhoz. Tsak a' hosszszas essőzés akadályoztatta őket, a' melly az utakat feneketlené tette. — „Még Jan. 27 dikén egy Spanyol tsapat a' hegyekről *Medina Sidonia* városához (ez 7 mértföldnyire esik Kadixtól a' szárazon) lejövén, ott levő örző seregünkre réá ütött, de vissza veretett. *Medina Sidoniát* azért akarta az ellenség előre elfoglalni, hogy így előttünk minden mozdulásait annál inkább eltitkolhassa, a' hátunk megett titkon dolgozhassék, 's a' szárazon széllyel tsapongó insurgents tsoportokkal a' közösűést Xeres és Sivilla között fenntarthassa. Végezetre Febr. végén 200 szállító hajók Kadixtól *Tarifa* felé (ez 5 mértföldre esik Gibráltártól) eleveztek. Generalis Cassagne, a' ki *Medina-Sidoniában* volt örizeten, Mártz. 2-dikán nékem hírt tétetett, hogy egy Anglus és Spanyol egyesült sereg *Tarifa* felől ellenünk indult,

— „A' 4. dik armádiának Grenada felől, minthogy semmi nevezetes megtámadtatástól nem félhetett, egy része segítségemre jöhetett volna. Kérettem Generális Sebastiánit, hogy Esteponán által valamely fordulást tétetvén az ellenség ellen, adjon dolgot egy részének; de legkisebb segedelmet nem kaptam ezen számos és szép armádiától. — (Leon szigetét, melynek a' tengerre bényúló tsutsán Kadix van, a' *Sent-Pedro* nevű széles Kanális szakasztja-el a' száraz földtől. Ez a' Kanális a' tengernek egyik öblétől fogva a' másikig nyúlik) — „Mártzius 2. dikán egy Spanyol tsapat által jött a' St. Pedro Kanálisán Leon szigetéről a' szárazra! Én megparantsoltam Generális Vilátének, hogy azon éjjel arra üssön réá és verje a' tengerbe. Két *Voltigeur* (ugró és úszó) Kompaniák rendeltettek ki az expeditzióra. Ezek éjfélkor az ellenség' szélső vigyázóira ütöttek, azokat vissza verték; azután a' hídsántz-készítő munkásokra rohantak, a' kik ezernél többen voltak, és puskáikat pantalerjaikra akasztván úgy dolgoztak. Akkór éjjel egy tutaj (szál)hídat is tsinált volt ezen kanálison az ellenség. Voltizsörjeink ezen is által mentek a' szigetre, és onnan a' társainknak segedelmekre által jövő Spanyolokkal jöttek ők is vissza, sok hadi fogjot hozván magokkal. Ezen éjjeli öszszetsapásban 150 Spanyol esett el; a' vízbe 200 veszett. —

„Vévén Gen. Vilátétől ezen történet felől a tudósítást, ebből által láttam az ellenség' plánomat, t. i. hogy az ő Tarifa felől felénk közelítő tsapatja, a' St. Pedro kanálisán készült hídnak segedelve által Leon szigetéről is sereget vár által, hogy magát azzal öszsze tsatólván úgy üs-

sön egyesített erővel réánk. Úgy téttem a' készületeket, hogy reménsége füstbe menjen. Generális Vilátéhez rendelést küldöttem, hogy St. Pedró mellől a' két Batalionokat, mellyek ott veszedelemben voltak, vonja vissza, és tsatolja azon tsapathoz, a' melly az ellenséggel való öszszetsapásra az ő vezérlése alá volt rendeltve. Az előre nyomuló ellenséget minden tudósítások szerént 8000 Spanyolokra és 4000 Anglusokra számlálhattam, a' melly két annyi volt, mint a' vezérlésem alatt lévő sereg. Még is reménlettem, hogy nem tsak az ő plánumát megakadályoztatom, hanem egész seregét semmivé teszem. Ilyen intézet szerént tettem mozdulásaimat. Generális Cassagne még el nem érkezett volt. Az ellenség már tsak egy fertály órányi távolságra volt. Réá kellett ütnöm, mert ő különben a' Viláte seregire rohant volna egész erejével. Egy illy szép idő pontot elveszteni nem tartottam tanátsosnak. „ —

Itt azt adván továbbá Marschal Victor környüállásosan elő, hogy az ütközetre való intézeteit miként tette, azután így végzi szavait: —

„Jól érezvén az ellenség, hogy már most nem a' győzedelemért hanem tsak önnön megtartásáért verekedik, az ötet százzával leverő golyobisok között is bátran viselte magát. Hanem olyan sokadmagával volt, hogy egész sorai helyett, mellyek semmivé tétettek, újakat állithatott elő. Seregeink úgy tsatáztak, mint az Oroszlányok. Harmadfél órányi leghevesebb verekedés után mind két részről tsendesedett a' tűz. Az ellenség felhagyott azon ptánumán, hogy Chiklana városát elfoglalhassa, 's linéának hátame-

gé kerülhessen, mellyet két hónaptól fogva főzött. Részünkről én is felhagytam azon reménységen, hogy őtet semmivé tehessem, minthogy ezen gondolkozni esztelenség lett volna azután, hogy tudomra esett, hogy néki 22,000 emberei legyenek, a' kik között 8000 leg jobb Anglus katonák voltak. Csak az Anglusok két annyin voltak mint mi. Még egyszer mondom, hogy minden béérkezett tudósítások szerint 22,000 embere volt az ellenségnek. Ha a' 4-dik armádiánk csak egy negyed részével segítettsegünkre jött volna, ezt az egész ellenséges sereget semmivé tettük volna. — „A' Spanyolok sokat vesztek; könnyenszámlálván, réá megy a' vesztesék 2000 emberre; elfogtunk 3 Oberstert, 100 tisztet, 600 köz embert, többire mind Spanyolt; nyertünk 3 ágyut. De az Anglusok is sokat vesztek; réá megy a' holtakból és sebesekből álló vesztesék 2500 emberre. — „A' mi vesztesünk, minthogy kevés hadakozó emberünk volt, igen sajnós. Elesett 300, sebet kapott 1400 emberünk; az elsők közt van Gen. *Rousseau* a' ki egy spanyol tiszt volt, és Oberster *Audic*. Osztályos Gen. *Ruffin* sebet kapván, fogságra esett; 60 igen tetemesen megsebesedett embereinknél többen nem estek fogságra. A' 8 dik Regimentünknek egy Battalionja erdőben verekedvén és a' zászlóhordozó elesvén, a' zászló meg nem találtatott. — „Míg a' tsata folyt, hátulról a' hegyekről az insurgensek is minden felől réánk ütöttek. Az Andalusiai lakosok nem tudnak eléggé bámulni azon, hogy ilyen kevés néppel miképpen felelhettünk - még ilyen sok ellenségnek. Gen. *Cassagne* a' tsata

után két órával érkezett-meg Medinából a' verekedésnek helyére. Költ Mártz. 7-dikén. Vagyok — „  
„Marschal *Victor*, Bellunói Hertzeg.

A' Portugalliai Frantzia armádiától semmi újabb nevezetes tudósításaink nem érkeztek: Megérkezvén Massena ezen armádiával a' Spanyol határszélek mellé, azt ott jó tanyába szállította, a' melyben Ciudad-Rodrigo és Almeida várak által fedeztetik. Ez a' tanya a' Duero és Mondego vizek között van. Az Anglusok a' Mondego vizéig nyomultak a' Frantziák után. Egy Anglus tsapat *Viseu* mellett állapodott-meg. Salamankában nagy magazinumok gyűjtetnek a' Fr. armádia számára.

*Badajoz* varából ezeket írják: A' Marschal *Soult* armádiájának egy része vissza tért innét *Sevilla* felé; ő maga is vissza fog oda menni a' fő hadi szállással. *Estremadurában* Marschal *Mortier* marad, mint fő vezér. *Badajoz* és *Sevilla* között nyilván van a' közösülés' útja; az insurgensek inkább csak a' hegyek között tartózkodnak.

A' Triesti levelek szerint Marschal *Ney* helyébe, ki a' hátrálás alatt a' M. Massena armádiájának hátulmenő tsapatját vezérelte, az Illiriai Kormányozó a' Ragusai Hertzeg, ennek helyébe pedig Illiriai Kormányozóvá, Generális Gróf *Bertrand*, rendeltettek.

*Amsterdam* városának bizonyos részében Aprilis 14-dikén láрма támadván, nagy sokaság össze szaladott, melyre nézve a' Hollandiai fő Kormányozó a' Fr. birodalom fő Kintstármestere, egy kemény hirdetést adott ki, melly szerint Katona-Commissió neveztetett-ki a' zenebona' indítottinak kiuaulatások, meg itéltetések, és haladék nélkül lejendő megbüntettetések végett.